

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ג
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה
שנת שבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשוח

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הגדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מיוחדות להגן עליהם מהמשחית - מדוע, איפוא, נצרכו לזה דוקא במכת בכורות? וכן מה הצורך בשני הדברים: (א) לא תצאו גו' (ב) האות של דם מילה ופסח, ובמה מתבטא ההבדל ביניהם?

ב. ההבדל בין מכת בכורות לבין שאר המכות הוא:

שאר המכות לא היו כאלו שהם בגדר של "ניתנה רשות למשחית". היו אמנם מכות שפגעו לא רק בממונם של מצרים אלא גם בגופם - כמו למשל ערוב - אבל המשחית מוגבל היה בהן, ההשחית באה באמצעות דבר מסויים ומוגבל⁵ (צפרדע כנים וכיו"ב) וניתנה לו הרשות להזיק או להרוג את המצריים רק באופנה הרגיל של המכה⁶. לכן אין זה בגדר של "ניתנה רשות למשחית". לא כן במכת בכורות שניתנה לו הרשות - ולא מצינו כל הגבלה באיזה אופן להרוג את בכורי מצרים. ולכן היו צריכים ישראל להזהר, כדי שלא יזיק אף להם.

הבדל עמוק יותר: מטרת המכות בעיקרה לא היתה כדי להכות את המצריים, מטרת המכות היו על מנת שידעו "כי אני הוי'", כמפורש בכמה מהמכות: "בזאת תדע וגו'", "למען תדע וגו'", "בעבור תדע וגו'". משום כך לא היה צורך בהם עבור בני ישראל, שכן להם היתה כבר ידיעה באלקות⁸. ובזה עצמו נחלקת מכת בכורות מתשע המכות האחרות: באותן מכות לא נאבד המוכה לגמרי, וגם הוא עצמו הפיק תועלת מהידיעה. אבל במכת בכורות,

א. כשמסר משה רבינו לפרעה את דברי הקב"ה, שיביא על מצרים את מכת בכורות, ציין גם את זמן הופעת המכה, בחצות - באמצע הלילה; (אלא, בגלל שאצטגניני פרעה עלולים לטעות בזמן המדויק, אמר¹ משה "כחצות הלילה וגו'", שזה יקרה בסביבות חצי הלילה לערך).

ואינו מובן: לשם מה בכלל היה צורך להודיע לפרעה את זמן התחלת מכת בכורות? הרי היה יכול לומר סתם - כבשאר מכות - שהקב"ה יביא את המכה על מצרים, מבלי לנקוב זמן. משמע מזה, שלמכת בכורות יש קשר מיוחד עם הזמן של חצות הלילה, עד כדי כך, שכדי למסור לפרעה על מכה זו היה הכרח להודיע את הזמן (רק משום "שמא יטעו אצטגניני פרעה", אמר משה "כחצות הלילה וגו'").

עוד מצינו במכת בכורות, שוני משאר המכות, (א) במכה זו היו צריכים בני ישראל לעשות סימן מיוחד על בתיהם - בדם מילה ובדם קרבן פסח² "על שתי המזוזות ועל המשקוף" - כדי שהמכה הבאה על המצריים לא תזיק לבני ישראל. (ב) הקב"ה ציוה³: "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", כי "מאחר שניתנה רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים"⁴, וגם ישראל עלולים היו להפגע מן המכה.

ולכאורה: גם מהמכות האחרות לא סבלו בני ישראל. שכן המכות היו רק למצריים. ואם כן הרי גם בשאר המכות ניתנה רשות למשחית, ואף על פי כן לא נדרשו מבני ישראל והירויות

(5) גם מכת דבר - הייתה מוגבלת ביותר, כי לא הייתה

אלא במקנה ורק בחמשת מינים (זח"ב לא, ב).

(6) כמוש"נ (שמות ט, לא-לב); והשערה נוכחה כי

השערה אביב גו' לא נוכח כי אפילות הנה.

(7) שמות ז, יז, ח, יח, ט, יד.

(8) ראה תו"א וארא (נז, א). תו"ח שם.

(1) ברכות ד, א. הובא ברש"י שמות יא, ד.

(2) פדר"א פכ"ט. ת"י שמות יב, יג. זח"ב לה, ב.

(3) שמות יב, כב.

(4) מכילתא שם. ב"ק ס, סע"א. הובא ברש"י שמות שם.

וראה שו"ע רבינו הוקן הל' שמירת גו"נ סו"ס יג.

באלקות – "הקב"ה בכבודו ובעצמו" – שהיא נעלית לגמרי מהשתלשלות, למעלה ממדת הדין ובמילא אין אז מקום כלל לטענות של מדת הדין. טענות שכליות יכולות לתפוס מקום במדריגות של סדר השתלשלות שהן מדודות ומוגבלות. אבל למעלה מסדר השתלשלות, כפי שהיה בשעת מכת בכורות, שם אין שייכות כלל לטענות שכליות.

וזהו הביאור על כך שמכת בכורות היתה בחצות הלילה דוקא, שכן ברגע של חצות הלילה בדיוק מאיר האור שלמעלה מהשתלשלות, משום כך יכול רגע זה לחבר את שני חצאי הלילה – חסד וגבורה. חציו הראשון של הלילה הוא זמן של מדת הגבורה, ולכן אנו רואים, שמרגע לרגע, מחשיך יותר; ואילו בחציו השני של הלילה מאירה מדת החסד, ולכן מתחיל מאז להאיר יותר ויותר – ורגע זה של חצות מאחד את שני ההפכים של חסד וגבורה, כי בו מאיר האור שלמעלה מהשתלשלות. וכידוע, שהמחבר שני ענינים הפכיים חייב הוא עצמו להיות למעלה משתי ההגבלות¹⁵.

כלומר, בעת מכת בכורות האירה אהבתו העצמית של הקב"ה לישראל, אהבה כזו שמעבר מכל הטעמים ומכל החשבונות. ומצד אהבה עצמית זו, הרי אפילו כשהשכל שואל "מה נשתנו אלו מאלו", "הלא אח עשו ליעקב"¹⁶ – הם הרי שניהם שוים – אומר הקב"ה: "ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי", הוא אוהב את ישראל – משום שהם בניו, "בנים אתם לה' אלקיכם"¹⁷ ואהבת האב לבניו היא אהבה עצמית שאינה ניתנת לערעור ואינה יכולה להפגם על ידי טעם וטענה שכלית.

לפיכך היה צריך משה רבינו להזכיר לפרעה את מועד בוא מכת בכורות, "כחצות הלילה",

נאמר ומת כל בכור גו'. מטרת מכת בכורות היתה גם להמית את בכורי מצרים, לאבדם לגמרי – ולא בכדי שהם עצמם ידעו על ידי כך "כי אני הוי'". לכן היה כאן צורך לשלול טענה אפשרית של מדת הדין: "מה נשתנו אלו מאלו", במה שונים – בנוגע לעונש (לא בנוגע לידיעה) – בני ישראל מבכורי מצרים, שהרי גם בני ישראל במצרים היו משוקעים בקליפה⁹, "אלו עובדי ע"ז וכו"¹⁰; ולכן היה מקום, ששליח של מדת הדין, המשחית, לא יתן להבדיל בין המצריים לישראל.

(אף שנאמר¹¹: "ועברתי וגו' והכיתי כל בכור וגו' אעשה שפטים אני הוי'" – ודרשו חז"ל¹²: "אני ולא מלאך וכו' אני הוא ולא אחר", כי את מכת בכורות הביא הקב"ה בעצמו על מצרים, הרי בכל זאת, גם המשחית היה שם והיה יכול לקטרג¹³, ומשום זה היתה צריכה להיות הזהירות, שלא תהיה למשחית כל גישה).

ובזה היו שני ענינים: (א) בארץ מצרים בכלל שבה "ניתנה רשות", ללא הגבלות – אינו מועיל האות, שכן "אינו מבחין כו'" – והעצה לזה היא רק "לא תצאו גו'". (ב) בתוך בתי בני ישראל, ששם היתה ההגבלה של¹⁴ "ופסחתי עליכם" – הרי אין רשות למשחית – במילא אפשר שתהיה הבחנה, בין ישראל למצרים. והבחנה זו קשורה עם האות.

ג. אבל עדיין אינו מובן: כיון שהיה מקום לטענת מדת הדין, "מה נשתנו אלו מאלו", כיצד היה יכול ה"אות" להגן על ישראל מהטענה ומתוצאתה – מכת בכורות? והתשובה לכך היא, שמכת בכורות באה ממדריגה כזו

9 ראה ז"ח ר"פ יתרו.

10 ילקוט ראובני שמות יד, כז. זח"ב קע, ב.

11 שמות יב, יב.

12 ספרי דברים כז, ח. וראה "הגדה של פסח עם לקוטי

מנהגים וטעמים" (הוצאות קה"ת) ע' 25.

13 זח"ב מא, סע"א. זח"ג קמט, א.

14 שמות יב, יג.

15 ראה בכז' אוה"ת ד"ה ויחלק עליהם פ"ה ואילך. ובהשמטת שם.

16 מלאכי א, ב"ג.

17 דברים יד, א.

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה
מסור ונתון לעשות צדקה וחסד
בעל מעשים ומרץ ורב פעלים
הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
שגלוב

מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש
ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"
לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים
ולהכניסם בבריתו של אאע"ה
המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון
הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים
ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'
השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך
ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש
זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה
נפטר בשם טוב
כ"א תמוז ה'תשס"ו
ת' נ' צ' ב' ה'

כדי לרמוז לו שיהיה זה גילוי שלמעלה מהשתלשלות. שכן לולא הרמז בדבר האור הנעלה הזה לא היו פרעה וחרטומיו מסוגלים להאמין, שמכה שמטרתה היא לאבד את הקליפה, ובזמן ש"ניתנה רשות למשחית", לא תפגע בבני ישראל, על אף ש"לא נשתנו אלו מאלו". משום כך אמר משה רבינו "כחצות הלילה", שהוא כאמור רמז לאור – שלמעלה מהשתלשלות.

ד. אלא שאף על פי כן היה צורך שיהיה לישראל אות. והביאור בזה:

כל ההמשכות האלוקיות הבאות מלמעלה נמשכות רק על ידי עבודת האדם כאן למטה. גם הגילויים שלמעלה מהשתלשלות, עד לאהבה העצמית מהקב"ה לישראל, אינן יכולות לבוא ללא עבודה – אף שבהיותה אהבה עצמית הרי היא תמיד בשלימותה, יש צורך בעבודה למטה כדי שהאהבה תהיה בגילוי (ותהיה נקלטת בפנימיות) למטה. אך צריך שהעבודה תהיה מעין ההמשכה – עבודה שלמעלה מטעם ודעת, כלומר, למעלה מהשתלשלות הכחות הפנימיים של האדם.

על כן כלל האות על בתי ישראל בליל מכת בכורות – דם מילה ודם פסח, משום שהם מבטאים את הקשר של ישראל עם הקב"ה באופן של למעלה מטעם ודעת: כריתת ברית שבין ישראל עם הקב"ה על ידי מצות מילה היא קשר שלמעלה מהשכל (כפי שנראה מכך שהמצוה היא למול ילד יהודי לשמונה ימים כשהוא עדיין אינו בר־שכל כלל)¹⁸; כך גם המצוה של קרבן פסח היתה אז באופן של מסירות נפש, למעלה מטעם ודעת, שהרי הכבשים לקרבן פסח היו "תועבת מצרים", עבודה ורה של מצרים, ובני ישראל נטלו את הכבש, החזיקו בו ארבעה ימים לעיני המצריים, ואמרו בגלוי שהם הולכים לשחטו

ולהקריבו לפני הקב"ה. אם כן הרי זו עבודה של מסירות נפש בפועל.

ועבודה זו של מסירות נפש בגילוי, למעלה מטעם ודעת של בני ישראל, עוררה והמשיכה גם מלמעלה בגלוי את האהבה העצמית שלמעלה מטעם ודעת, שהוא הגילוי של חצות הלילה.

ה. בזה גם תובן שייכותם של מאמרי חז"ל בדבר הענינים שבזכותם נגאלו בני ישראל ממצרים. פעם אומרים חז"ל¹⁹: "בזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים" שהאמינו בבשורת הגאולה ("ויאמן העם וישמעו כי פקד ה'")²⁰, ופעם אומרים חז"ל²¹ שנגאלו בזכות שני הדמים, דם פסח ודם מילה, ("בדמיון חיי וגו'")²². שכן שני ענינים אלו, הן האמונה והן הדמים של פסח ומילה, הם נעלים מטעם ודעת.

אמונה בכלל היא למעלה משכל ובפרט אמונת בני ישראל בגאולה בהיותם בגלות מצרים. שכן על פי טבע לא היתה אפשרות שבני ישראל יוכלו להגאל ממצרים, שהרי "לא היה עבד יכול לברוח ממצרים"²³ – וכל־שכן ששים רבוא. נוסף לכך נקל לשער כיצד שבורים היו בני ישראל מקושי הגלות והשעבוד בכללו, וביותר הדכאון והיסורים שגרמה גזירת פרעה על הילדים הקטנים (שטבע בני אדם הוא לוותר על הכל ובלבד שח"ו לא יווקו צאצאיהם ובמיוחד ילדים קטנים). ועל אף היותם נאנקים ונדכאים בגלות הקשה של מצרים, האמינו בני ישראל באמונה פשוטה בבשורת הגאולה של משה רבינו, שהקב"ה יגאלם ויוציאם מהגלות.

אמונה פשוטה זו שלמעלה מטעם ודעת, עוררה גם למעלה את האהבה העצמית

19) מכילתא שמות יד, לא.

20) שמות ד, לא.

21) פדר"א פכ"ט. מכילתא שמות יב, ו. הובא ברש"י שם.

22) יחזקאל טז, ו.

23) מכילתא שמות יח, יא. הובא ברש"י שם, ט.

18) ראה לקו"ש ח"א [המתורגם] ע' 40.

ההילולא ישלים וימלא גם מה שנחסר בהתפשטות והפצת המעינות בגלל המניעה ועיכוב בכח הדיבור דבעל ההילולא, הן ע"י לימודו לעצמו **בדיבור** והן בהפצת המעינות חוצה לאחרים.

חדשה מאתי תצא"⁶.

... רואים בפועל (כמדובר כמ"פ לאחרונה) שאומות העולם בכו"כ מדינות מסייעים לבני" בעבודתם (ע"ד ויותר מכפי שהי' ביציאת מצרים), עד שגם במדינה ההיא שהיתה סגורה ומסוגרת ריבוי שנים, ולא נתנו ליהודים לצאת ממנה ולא איפשרו להם לקיים תומ"צ בשלימות וכו' – הרי לאחרונה נשתנתה מן הקצה אל הקצה, וכעת לא זו בלבד שמאפשרים ליהודים להתנהג כרצונם, ומאפשרים להם לצאת משם, אלא עוד יותר – מסייעים להם בכך.

עד שרואים כיום בפועל, שנוסף לזה שבנ"י עומדים "הכן כולכם" לגאולה, גם אוה"ע עומדים "הכן כולכם" שבנ"י יצאו כבר מהגלות וילכו לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה,

ונשמות בגופים בלי שום הפסק כלל, באים מיד לתכלית השלימות ד"בא אל פרעה" בגאולה האמיתית והשלימה, שלימות הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין", "והי' לך הוי' לאור עולם"⁷.

... דובר כמ"פ, שכבר "כלו כל הקיצין"⁸ וכבר סיימו הכל, והגאולה היתה צריכה לבוא כבר מזמן, ומפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל עדיין לא באה.

מזה מובן, שעכ"פ כעת, צריכה הגאולה לבוא תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: זהו הזמן הכי נעלה ("העכסטע צייט") לגאולה האמיתית והשלימה!

... ברוחניות הענינים (עד לדרגות "הכי נעלות") יש כבר שלימות הענינים עד גם לשלימות דגאולה (רוחנית), העיניים הרוחניות של יהודי רואים כבר את הגאולה; כעת צריך רק לפתוח את העיניים הגשמיות, שגם הם יראו את הגאולה כפי שהיא בגלוי לעיני בשר בזמן הזה ...

ובנוגע לפועל ... כל אחד יקבל על עצמו שהלימוד בתורתו של בעל

שלמעלה מטעם ודעת, אף שעל פי שכל היה מקום לטענה: "מה נשתנו אלו מאלו". אבל, כנ"ל, בכדי שהאהבה העצמית, שלמעלה מהשתלשלות, תתגלה ותפעול דרך סדר השתלשלות, עד שתביא בפועל ממש למטה את גאולת ישראל, היה צורך שגם אצל בני ישראל יתגלה הקשר העצמי שלהם עם הקב"ה ויפעול על הכוחות הפנימיים שלהם עד לענין של פועל. וזאת עשו בני ישראל על ידי עבודתם במצות פסח ומצות מילה – הקשר שלמעלה מהשכל עד לעשייה בפועל.

1. על הפסוק "ויהי בחצי הלילה" מביא המכילתא שתי דעות: א) "ויצרו חלקו" (הבורא חילק את הלילה); ב) "יודע עתותיו ושעותיו הוא חלקו". ומבאר הרדב"ז²⁴ את ההבדל בין שתי הדעות: לפי הדעה הראשונה עצר הקב"ה שהוא בורא הלילה, לרגע קצר את הגלגל, וביטל את מציאות הזמן, וכך נתחלק, באופן ניכר, חציו הראשון של הלילה מחציו השני; לפי דעה שניה לא היה צורך כלל בנס, אלא שהקב"ה, שהוא "יודע עתותיו ושעותיו", צמצם וכוון את רגע חצות בדיוק – אף שאדם אינו יכול לעשות כן – ובאותו רגע בדיוק הכה את בכורי מצרים. מהו ההבדל בתוכן הפנימי בין שתי הדעות? וביחוד: לשם מה היה צורך בנס של "ויצרו חלקו"?

2. ביאור שתי הדעות:

ברור הוא, שההמשכה בעת מכת בכורות באה מבחינה שהוא "למעלה מהשתלשלות", כאמור לעיל באריכות. אלא שהדיעות חלוקות, באיזה אופן ירדה ההמשכה למטה. להדעה ש"ויצרו חלקו", היתה גם למטה ההמשכה בגילוי באופן של למעלה מן הטבע ולמעלה מן הזמן, כי טבע וזמן אינם יכולים להיות "כלים" לאור כזה של למעלה מהשתלשלות, ולכן עצר הקב"ה את הגלגל

וביטל את הזמן ואת הטבע. אך להדעה השניה, לא היה כאן ביטול הטבע, אלא שההמשכה שלמעלה מהשתלשלות נמשכה ונתגלתה בלבושי הטבע (על דרך מה שהיה בנס פורים). ובאופן השני ישנה מעלה מיוחדת, שהטבע עצמו התעלה – טבע נעשה כלי ללמעלה מן הטבע.

כיון ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים", היו לגילוי של חצי הלילה שתי המעלות יחד (נעלה יותר מכפי שהיה בנס פורים): האור שלמעלה מהשתלשלות התלבש בטבע בפנימיות ("יודע עתותיו ושעותיו"), והאור האיר באמצעות הטבע בגילוי (ויצרו חלקו).

הטעם לזה הוא: מכת בכורות, המכה האחרונה, היתה תחילתה של יציאת מצרים. שתכליתה היא מתן תורה, כנאמר²⁵: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על החר הזה", וענין מתן תורה הרי הוא לחבר מעלה ומטה²⁶, חיבור אלקות שלמעלה מהטבע עם הטבע, ולכן גם בשעת מכת בכורות היה חיבור גלוי של מעלה עם מטה באמצעות שני הענינים – "ויצרו" ו"יודע עתותיו ושעותיו".

דבר זה נראה גם ביציאת מצרים בכלל: גם לאחר הגאולה ממצרים לא נתבטלה ארץ מצרים, והיא נותרה מלוכה גם אחר כך. ועם כל זה, בה בשעה שמצרים היתה בתקפה ו"לא היה עבד יכול לברוח ממצרים", יצאו ששים רבוא, מלבד הנשים והטף – והיה זה "ביד רמה".

3. כאמור לעיל, בא הגילוי שלמעלה מהשתלשלות בעת יציאת מצרים על ידי דם מילה ודם פסח. כיון שבגילוי של חצות היתה בגלוי ההתכללות של מעלה ומטה, הכרח לומר, שגם עבודת האמונה ומסירות הנפש

(25) שמות ג, יב.

(26) ראה שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא יט. וראה

לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 11 וע' 28.

(24) שו"ת רדב"ז ח"א סי' תתי"ד.

למעלה מטעם ודעת על ידי דם מילה ודם פסח היתה באופן כזה, שחדרה גם בכוחות הפנימיים, עד לענינים הנחותים ביותר²⁷, שלכן פעל הדבר גם למעלה, שהגילוי שלמעלה מהשתלשלות יחדור גם בלבושי הטבע.

ה"עבודה" של ברית מילה היא, כפי שדובר באריכות²⁸, לחדור בכשר הגשמי עד "יסוד סיומא דגופא"²⁹ ולחברו, כביכול, עם הקב"ה ב"ברית עולם", שלמעלה מטעם ודעת. ביותר היה ניכר קשר זה שלמעלה מטעם ודעת עם התחתון ביותר בעבודת דם הפסח; בני ישראל נטלו שם, דבר שהוא אפילו מחוץ לגוף האדם. "סיומא דגופא" הוא עדיין חלק מהאדם, אבל שה הוא מ"חלקו בעולם", ולמטה מזה, שכן את השה עשו המצריים לעבודה וזה שלהם, ובני ישראל עשוהו כלי אל המסירת-נפש שלמעלה מטעם ודעת.

לפיכך מצאנו בקרבן פסח שהוא שונה מכל שאר הקרבנות³⁰ בכך ש"לא בא מתחילתו אלא לאכילה". בכל הקרבנות, מצות אכילה שבהם היא מצוה נוספת על עיקר הקרבן. אבל בקרבן פסח כל ענינו הוא לשם אכילתו. זהו תוכנו של קרבן פסח, שגם בעניני אכילה, בהם שוה האדם לבהמה³¹ תבא לידי ביטוי האמונה ומסירת הנפש שלמעלה מטעם ודעת.

ט. דובר כמה פעמים³², שאמיתית ענין החרות הוא, שלא רק הנשמה בלבד תהא

(27) כן הוא גם כללות מצות אלו, כי ב' מצות אלו – מילה ופסח – דהם מהמצות שנתנו קודם מתן תורה, שאו ה' העולם מוזהם (ראה שבת קמו, א. וז"א נב, ב), שלכן ה' אז הגזירה שתחתונים לא יעלו למעלה (שמו"ר פי"ב, ג) ולא ה' אפשר שתורה ומצות יתלבשו בגשמיית העולם, וקודם יצ"מ ומית הוצרך לברר כמה פרטים מהעולם כמו שהוא בוהמתו עדיין, וזה ה' ניתנת כח להפסק וביטול הוהמא בשעת מ"ת (משיחת ר"ח כסלו תשי"ב).

(28) ראה לקו"ש ח"א [המתורגם] ע' 88.

(29) הקדמת ת"ז (יז, א).

(30) פסחים עו, א.

(31) חגיגה טז, א.

(32) ראה ג"כ מכתב לחג הפסח תשכ"ב ובהמציאות שם.

משוחררת מהגבלות הגוף ונפש הבהמית, כי אם גם הגוף ונפש הבהמית, וגם חלקו בעולם, חייבים להשתחרר מהענינים המסתירים על אלקות – וגם בהם יורגש גילוי הנשמה.

וההכנה לחירות האמיתית של הנשמה, הגוף ונפש הבהמית והחלק בעולם – היתה התגלות האמונה (גילוי הנשמה), שהתבטאה במילה (יסוד סיומא דגופא), וגם בשה, דבר שחוק ממנו (חלקו בעולם)³³.

וכיון שהכח לרדת למטה ביותר בא מגבוה ביותר, מובן, שכמה שכוח המילה הוא נעלה ופועל גילוי אלקות גם בבשר הגשמי עד "יסוד סיומא דגופא" – הרי הכוח של קרבן פסח, הוא גבוה ממנו – בכך, שהוא ממשיך אלקות גם מחוץ לאדם, בחלקו בעולם. ודוקא בכך נשלמת אמיתית ענין החרות, וכאמור³⁴, שכל-זמן שה"רכוש גדול", חלקו בעולם, עדיין לא יצא ממצרים, הרי חסר בשלימות החירות.

(33) אין לזה סתירה מהמבואר בתניא פל"א, "שהרע שבנפשות ישראל עדיין ה' בתקפו בחלל השמאלי כי לא פסקה זוהמתו עד מ"ת", שלכן היתה היציאה ממצרים בדרך בריחה, כי אף שה' או החירות גם בנוגע לבירור הגוף ונה"ב (כמבואר בת"ז תנ"ו ובו"ח ר"פ יתרו), מ"מ להיות שהבירור בליל פסח נעשה, בעיקר, מצד הגילוי שלמעלה, ומצד עצמם לא היו מוכנים לזה (ועבודתם במילה ופסח לא היתה בעיקרה אלא לעורר את הגילוי שלמעלה, כי העולם ה' או בוהמתו עדיין, ובמילא המצות או היו באופן אחר –) שלכן אין למדין מלפני מ"ת – ירוש' מוע"ק פ"ג ה"ה. יומא כה, ב. שדי חמד כללים בערכו ובפאת השדה. אנציקלופדי' תלמודית בערכו. וראה לעיל הערה (27)), לכן ביטול הרע שבנה"ב ה' רק בחיצוניות ובגילוי, ובפנימיות ובהעלם נשאר עדיין הרע בתקפו. וביטול הרע (בחיצוניות) מצד הגילוי שלמעלה, ה' ההתחלה ונתינת כח לבטל הרע (בפנימיות) בדרך עבודה מלמטלמ"ע בימי הספירה, ואז בשעת מ"ת (אחרי גמר העבודה ודפירה) פסקה זוהמתו, גם זו שבפנימיות ושהעלם (משיחת ליל חג הפסח תש"כ).

(34) ראה לקו"ש ח"ג ויגש. ועפ"י יש לבאר מה שמפסח מצרים למדו רז"ל (פסחים צו, א) שקרבן תמיד טעון ביקור (ד' ימים קודם שחיסה) – כי ביקור הקרבנות (שכללותם הוא קרבן תמיד). קירוב האדם לאלקות, שהי' בתמימות בלי שום מום, בא ע"י בירור חלקו בעולם (פסח), וכאשר אינו ממלא את תפקידו בבירור חלקו בעולם, גם כשמברר את כל כחות נפשו עד לכחות היותר תחתונים (מילה), אפשר שעצם נשמתו נמצאת בגלות עדיין, כמבואר לעיל פ' ויגש, ולא בקירוב לאלקות.

דערפון איז מובן, אז עכ"פ איצטער, דארף די גאולה קומען תיכף ומיד ממש. ובלשון העולם: ס'איז די העכסטע צייט אויף דער גאולה האמיתית והשלימה!

. . . ברוחניות הענינים (ביז אין די "העכסטע" דרגות) האָט מען שוין שלימות הענינים ביז אויך די שלימות פון גאולה (רוחנית), די עיניים רוחניים פון אַ אידן זעען שוין די גאולה; איצטער דארף זיין די פתיחה פון די עיניים גשמיים, אַז אויך זיי זאָלן זען די גאולה ווי זי איז בגלוי לעיני בשר אין דעם איצטיקן צייט . . .

ובנוגע לפועל . . . יעדערער זאָל אויף זיך אָננעמען אַז זיין לימוד בתורתו פון דעם בעל ההילולא זאָל אויך משלים וממלא זיין דאָס וואָס האָט געפעלט אין דער התפשטות והפצת המעינות צוליב דער מניעה ועיכוב בכח הדיבור פון דעם בעל ההילולא, סיי דורך דעם אייגענעם לימוד בדיבור און סיי אין הפצת המעינות חוצה צו אַנדערער.

(משיחות יום ד' פ' בא, ג' שבט, וש"פ בא, ו' שבט תשנ"ב)

החידוש דדורנו – הדור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, עד לדור שלפנ"ז (דור השמיני): מכיון שהגאולה לא באה אז בפועל, ה"בא אל פרעה" (הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין"¹ למטה) לא ה' בתכלית השלימות כנשמה בגוף בריא (היתה הסתלקות הנשמה מן הגוף, וגם הנשמה בגוף היתה במצב ש"הדיבור הוא בגלות" וכו'); משא"כ בדורנו זה – הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה – נעשה תומ"י "נתלו המאורות", שלא זו בלבד שלא חסר ח"ו במאורות הגדולים דגילוי תושב"כ ותושבע"פ², אלא אדרבה – נוספת בזה שלימות נעלית יותר [לא באופן ד"כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא שבכתב"³, להיותו למעלה מזה], באופן שכנשמות בגופים מקבלים בפנימיות "אתפריעו כל נהורין" ש"נתלו" עתה, עי"ז שמשיח צדקנו בא מיד, "שלח נא ביד תשלח"⁴, וילמד תורה את כל העם כולו⁵, עד "תורה

מזה], באופן אַז אַלס נשמות בגופים נעמט מען אויף בפנימיות „אתפריען כל נהורין“ וואָס „נתלו“ איצטער, דורך דעם וואָס עס קומט גלייך משיח צדקנו, „שלח נא ביד תשלח“⁴, וילמד תורה את כל העם כולו⁵, ביז „תורה חדשה מאתי תצא“⁶.

. . . מ'זעט בפועל (ווי גערעדט כמ"פ לאחרונה) ווי די אומות העולם בכו"כ מדינות זיינען מסייע אידן אין זייער עבודה (ע"ד און נאָכמער ווי ס'איז געווען באַ יציאת מצרים), ביז אַז אויך מדינה ההיא וועלכע איז געווען סגורה ומסוגרת אַ ריבוי שנים, און מ'האָט פון דאָרט ניט אַרויסגעלאָזט אידן און זיי ניט דערלאָזט צו מקיים זיין תומ"צ בשלימות וכו' – איז לאחרונה נשתנה געוואָרן מן הקצה אל הקצה, און איצטער איז ניט נאָר וואָס מ'לאָזט אידן זיך פירן דאָרט ווי ביי זיי קומט אויס, און מ'לאָזט זיי פון דאָרט אַרויספאָרן, נאָר נאָכמער – מ'איז זיי דערצו מסייע.

ביז אַז מ'זעט היינט בפועל אַז נוסף לזה וואָס אידן זיינען „הכן כולכם“ צו דער גאולה, שטייען אויך די אוה"ע „הכן כולכם“ אַז אידן זאָלן שוין אַרויסגיין פון גלות און גיין אין ארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה,

און נשמות בגופים בלי שום הפסק כלל, קומט מען גלייך צו תכלית השלימות פון „בא אל פרעה“ בגאולה האמיתית והשלימה, די שלימות הגילוי פון „אתפריעו כל נהורין“, „והי' לך הוי' לאור עולם“⁷.

. . . מ'האָט גערעדט כמ"פ, אַז ס'איז שוין „כלו כל הקיצין“⁸ און מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, און די גאולה האָט שוין פון לאַנג געדאַרפט קומען, און מפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל איז זי נאָך ניט געקומען.

(4) שמות ד, יג.

(5) ראה רמב"ם ה' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

(6) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(7) ישעי' ס, יט.

(8) סנהדרין צז, ב.

ולכן מצינו, שדם מילה היתה הכנה לדם פסח, כמסופר במדרש³⁵, שבשעה שבני ישראל רצו לאכול את קרבן פסח אמר להם משה שתחילה עליהם למול עצמם ואז מלו עצמם. והכנה הרי היא בדרגא קטנה יותר מן הדבר עצמו.

י. כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. הגאולה העתידה בקרוב תהיה דומה ליציאת מצרים. כשם שיציאת מצרים באה בזכות האמונה, שירדה ונתגלתה גם בכוחות פנימיים עד לכוחות הנחותים ביותר (מילה), וגם בענינים שהם מחוץ לאדם (פסח) – כך גם הגאולה העתידה תבוא בזכות האמונה; שמבלי הבט על גדול ההעלם וההסתר של הגלות יעוררו את האמונה הפשוטה בביאת המשיח,

(35) לקח טוב שמות יב, ו.

ש"הנה זה עומד אחר כתלנו"³⁶, שהנה הנה הוא בא. והאמונה לא תשאר בבחינת "מקיף", כי אם תתגלה בתוך הכוחות פנימיים, החל מכח הבנה והשגה, מדות, ועד להשפעה על כל הכוחות, אפילו הנחותים ביותר (מילה). וזה בא על ידי לימוד חסידות באופן של הבנה והשגה, חסידות חב"ד³⁷, שהיא מגלה את האמונה וממשיכה אותה גם בכוחות הפנימיים של חב"ד, עד להשפעה על כל הכוחות, לשנות טבע מדותיו. וזאת ממשיכים גם בחוצה (פסח), שהפצת המעיינות חוצה, תביא – כהבטחת מלכא משיחא – את "אתי מר", בקרוב ממש.

(מלוקט משיחות אהש"פ תשכ"א ותשכ"ב)

(36) שה"ש ב, ט.

(37) ראה ג"כ לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 53, שי"ט כסלו (ר"ה לחסידות חב"ד) הו"ע ברית מילה.

לזכות

כ"ק אדונונו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויהי'ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

. . . השייכות דמאורעות אלה לבנ"י היא – הידיעה ש"הגיע זמן גאולתכם", שלכן, עמדו הכן כולכם לקבלת פני משיח צדקנו, כולל ובמיוחד ע"י ההוספה בענייני תומ"צ, אשר, ע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".⁶

(משיחות ש"פ בא, ד' שבט תנש"א)

(6 רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

סא.

דער חידוש פון אונזער דור – דער דור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, ביז אויך בדור שלפנ"ז (דור השמיני): וויבאלד אז די גאולה איז דעמולט ניט געקומען בפועל, איז דער "בא אל פרעה" (דער גילוי פון "אתפריעו כל נהורין"¹ למטה) ניט געווען בתכלית השלימות אלס נשמה בגוף בריא (ס'איז געווען די הסתלקות הנשמה מן הגוף, און אויך די נשמה בגוף איז געווען במצב אז דער "הדיבור הוא בגלות" וכו'); משא"כ בדורנו זה – דער דור האחרון פון גלות ודור הראשון פון גאולה – ווערט תומ"י "נתלו המאורות", אז ניט נאָר וואָס עס פעלט ניט ח"ו אין די מאורות הגדולים פון גילוי תושב"כ און תושבע"פ², נאָר אדרבה – עס קומט צו נאָך אַ העכערע שלימות בזה [ניט באופן פון "כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא שבכתב"³, זייענדיק למעלה

(1) זח"א רי, א.

(2) ראה של"ה בהקדמתו טז, סע"א. מס' שבועות שלו קצא, א. וראה לקו"ת שה"ש יא, ד. אוה"ת בראשית יד, א, לו, סע"ב. במדבר ע' מו. מג"א (בהוצאת תש"נ – ע' קמט). נ"ך ע' ריז. ועוד. וראה לקו"ש ח"ל ע' 10 ואילך.
(3) זח"ג כה, רע"א.

הוספה בשורת הגאולה

יד.

והדגשה יתירה בנוגע להכנה להגאולה ע"י חיזוק האמונה והבטחון והצפי' לגאולה, "אחכה לו בכל יום שיבוא"¹ – כלשון בעל ההילולא²: עמדו הכן כולכם לקבל פני משיח צדקנו.

ובפרט בשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות אראנו", ולאחרי שכבר ראו נסים ונפלאות בתקופה האחרונה, כולל ובמיוחד – יציאתם של רבים מישראל ממדינה ההיא לארץ ישראל, ועי"ז גם קירובם ליהדות תורה ומצוותי', שענין זה הוא מעין ודוגמא והכנה קרובה לקיום היעוד³ "קהל גדול ישובו הנה".

ובזה ניתוסף עוד יותר בימים האחרונים ממש:

המאורעות דימים האחרונים בהענין ד"מלכיות מתגרות זו בזו" מדגישים שנמצאים בסמיכות ממש להגאולה, כמבואר במדרשי חז"ל⁴ שענין זה הוא מסימני הגאולה.

ובלשון המדרש⁵ "שנה שמלך המשיח נגלה בו . . . מלך פרס מתגרה במלך ערבי . . . וכל אומות העולם מתרעשין ומתבהלין . . . ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתייראו, כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם . . . הגיע זמן גאולתכם".

. . . ובנוגע לפעולותיהם של שונאי ישראל שמנסים לפגוע ח"ו – אין בהם ממש, ולא יעלה הדבר בידם,

(1) עיקר הי"ב מי"ג עיקרים.

(2) "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

(3) ירמ' לא, ז.

(4) ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.

(5) יל"ש ישעי' רמז תצט.